

Att bryta arvet, år 2

Projektledare

RFHL Stockholm

Lagerlöfsgatan 8, 112 60 Stockholm

stockholm@rfhl.se, 08 – 545 560 68

bankgiro: 658-8289

Qvinnoqulan

Grindsgatan 37, 118 57 Stockholm

Verksamhetsledare: Annika Öberg, Therece Teir

Projektledare: Jenny Pira

Tfn: 08- 640 57 91

Epost: annika.oberg1@gmail.com, therece.teir@gmail.com, jenny.pira1@gmail.com

Projektets längd

1 augusti 2010 – 31 juli 2011

Målgrupp

- Mödrar med ett nyligen avslutat missbruk, eller som lever med en aktiv missbrukare.
- Barn till dessa mödrar.

Bakgrund

RFHL Stockholm bedriver sedan fem år tillbaka verksamheten Qvinnoqulan, för kvinnor som avslutat ett missbruk, eller står i begrepp att göra det. Många av Qvinnoqulans besökare har barn, andra har valt att sluta med drogerna då de blivit gravida. Ytterligare några har fått tillbaka sina barn från fosterhemsplaceringar. Gemensamt för alla dessa mammor i olika stadier av mödrskapet är behovet av stöd och råd i mycket som gäller barnen. Många missbrukare har haft en problematisk uppväxt och har inte mycket att hämta ur den när det gäller frågor om hur man ska hantera sitt barn. En annan faktor är att missbrukande föräldrar har svårt att känna sig välkomna till, och bekväma med ordinarie verksamheter riktade till gruppen på grund av den stigmatisering som det innebär att vara missbrukande förälder. Rädsla för att barnen ska tas om hand av sociala myndigheter, känslan av skuld och skam, är faktorer som bidrar till utanförskap i denna grupp. Samtidigt finns det erfarenheter som visar att dessa föräldrar kan leva upp till ett gott föräldraskap om de får rätt stöd och hjälp.

Förra året beviljades Qvinnoqulan 100 000 kronor av länsstyrelsen i drogpreventiva insatser. Vi fick medlen för att bedriva riktad stödjande och informativ verksamhet till gruppen mödrar i, eller med avslutat missbruk. Vi startade projektet i augusti 2009 och har under perioden augusti - december 2009 haft 70 besök av mammor och 28 besökande barn. Vi nådde 15 nya mammor, 9 nya barn, hade 25 besök av gravida.

Projektet har erbjudit dessa mammor och blivande mammor ett forum att bolla sina tankar kring mammarollen i. Att man kan vara en bra mamma trots sin bakgrund, att våga stå upp för sina egna tankar i förhållande till det omgivande samhällets syn på vad som är bäst för barnet. Att få mammorna att våga fatta och följa egna beslut i sin mammaroll.

En grupp vi fått särskilt mycket kontakt med, och som vi inte räknade med, är mammor med tonårsbarn. En grupp av dessa kvinnor har haft ett dolt missbruk och i det missbruket har

barnen gått in i en föräldraroll. För denna grupp gäller det att återta sitt föräldraskap, be om ursäkt för de misstag man gjort och börja på ny kula.

En annan grupp med tonårsbarn är de kvinnor som fått tillbaka tidigare omhändertagna barn. För båda grupperna kvinnor är gränssättning en stor och viktig fråga.. Att trots sin bakgrund få dem att tro på sig själva tillräckligt mycket för att kunna sätta ner foten när det behövs och ställa tydliga krav på och gränser för tonåringarna.

Vi har utöver arbetet med kvinnorna också ägnat mycket tid åt att nätverka med andra verksamheter på området för att kunna slussa vidare. Exempel på sådana verksamheter är Ewa-mottagningen, Familjesociala teamet samt Ersta Vändpunkten.

I verksamheten Qvinnoqulan är en av grundpelarna att vi ska fylla behov och inte skapa behov. Vår bedömning efter ett halvår är att vi når vår målgrupp och att det finns ett stort behov i gruppen att diskutera frågor kring mammoroll och föräldraskap. Verksamheterna och projektet skapar tryggare och därmed mer aktiva föräldrar som vågar stå upp när det blåser. Det gör att vi ökar förutsättningarna för att det sociala arvet verkligen bryts och att destruktiva livsmönster inte återupprepas.

Projektet i korthet

Mammor som haft en missbruksproblematik känner sig ofta ifrågasatta som föräldrar. Man är misstänksam mot myndigheter och personal som man uppfattar som myndigheters förlängda arm. Man känner ofta att det är svårt att etablera kontakt med ”vanliga” föräldrar som inte levtt samma liv som en själv. Följden kan bli att man inte söker kontakter med andra föräldrar, att man väljer att inte söka hjälp från myndigheter även fast man kanske skulle behöva det. Resultatet kan bli att barnen får en sämre start i livet än vad de skulle behöva få med extra stöd åt deras mammor. Detta är särskilt allvarligt då senare tiders forskning visar att mycket av psykisk ohälsa och psykiatriska funktionshinder etableras, dels i moderlivet men också i mycket späd ålder.

Vi har under ett års tid arbetat aktivt med dessa frågor med medel från länsstyrelsen och skulle nu vilja utveckla verksamheten ytterligare. Ett steg i detta skulle vara att vi utbildade oss i Stockholms stads KOMET- program (www.kometportalen.se) . KOMET- programmet är ett praktiskt inriktad program som bygger på kognitiv beteendeterapi. Man utbildar föräldrar i hur man kommunicerar med sina barn på ett konstruktivt sätt. Programmet är utvärderat och visar på mycket bra resultat. Vi tror dock inte att det når föräldrarna i vår målgrupp i någon större utsträckning på grund av ovan angivna orsaker.

Bakgrund

Vad vill vi göra?

Qvinnoqulan är en etablerad verksamhet och väl känd bland före detta missbrukande kvinnor i Stockholm. Med förra årets bidrag kunde vi anställa en person på Qvinnoqulan med arbetsuppgift att arbeta med målgruppen och de behov denna hade. Under år två vill vi koppla samman det arbets- och förhållningssätt vi har på Qvinnoqulan med det kbt-inriktade KOMET- programmet. Vi tror att resultatet kommer att ge ännu bättre resultat än det första halvårets, för vår målgrupps föräldraroll.

Vi ska:

- **Erbjuda stödsamtal**

Vi möter många gravida kvinnor som tvivlar på sig själva som föräldrar. Många har erfarenhet av en mycket dåligt fungerande barndom med trasiga relationer till föräldrarna. Andra av de kvinnor vi möter har skilts ifrån sina barn och står inför att återuppta kontakten. I denna process är man i stort behov av råd och stöd. De anställda på Kvinnoqulan har samtliga varit där själva och funnit vägar och metoder för att lösa svårigheter i sitt föräldraskap.

- **Information och kunskap**

Vi vill genom att ta externa föreläsare till projektet ge målgruppen ökad kunskap i utvecklingspsykologi, relationen mamma/barn, kroppsspråk etc. Detta för att stärka deltagarna i sitt föräldraskap.

- **Lotsa och coacha**

Följa med som stöd i möten med barnavårdscentraler, socialtjänst och andra myndigheter.

- **Arbeta med relationer**

Det finns hos mödrarna i målgruppen en stor ensamhet och mycket rädsla för att ensamheten ska fortsätta. En ensamstående mamma som missbrukat står inte särskilt högt i kurs på äktenskapsmarknaden. Risken för att man tar tillbaka män man varit tillsammans med i missbruk är stor. Relationerna i missbruk är ofta destruktiva. Det är därför av yttersta vikt att försöka undvika att sådana relationer inträffar. Ett sätt att uppnå detta är att stärka kvinnornas självbild och självförtroende.

- **Arbeta med KOMET-programmet (hämtat från KOMETs hemsida)**

Komet är ett utbildningsprogram som riktar sig till föräldrar och lärare. Målet är att lära ut verktyg som leder till mindre bråk och konflikter hemma och i skolan. Komet är en förkortning för KOMmunikationsMETod, och programmet bygger på att lära föräldrar och lärare bättre sätt att kommunicera med barnet. Idén är att det är den vuxne som i första hand måste ändra sitt beteende för att minska problemen. Metoderna som används i Komet har ett gott vetenskapligt stöd, det vill säga forskning har visat att metoderna verkligen hjälper. En kurs i Komet ger både föräldrar och personal inom skolan verktyg som på sikt leder till en bättre relation mellan den vuxne och barnet.

Mål

Målet är att under år två av projektet fördjupa kontakten med besökarna vi haft sedan år 1 samt etablera kontakt med minst 30 nya kvinnor ur målgruppen och deras barn. Minst 12 av dessa ska genomgå KOMET-programmet. Målet är att stärka kvinnorna i deras föräldraroll för att därigenom minska risken för framtida missbruk hos barnen men också för att minska antalet barn som omhändertas av samhället.

Samverkan

Kvinnoqulan har en etablerad kontakt med Stockholm stads samtliga socialtjänster samt en del socialtjänster i länet. Dessa brukar ta med sig kvinnor till Kvinnoqulan för att etablera kontakt. Man börjar så sakteliga inom socialtjänsten inse värdet av verksamheter där kvinnor har en egen erfarenhet av missbruk och utanförskap.

Med detta projekt vill vi förutom den reguljära verksamheten även knyta kontakter med landstinget och mödravårdens olika enheter i länet. Dels för att informera om målgruppens särskilda behov men också för att mödravårdscentralen och barnavårdscentraler ska kunna förmedla kontakt till vår verksamhet.

Dokumentation

Vi dokumenterar redan nu inom ramen för Qvinnoqulan antal besökare, antal aktiviteter samt hur våra besökare upplever verksamheten. Vi har haft studenter som utvärderat verksamheten och räknar med att det under året kommer att fortsätta att strömma till sådana.

Avslutning

Qvinnoqulan är en frivillig verksamhet som vänder sig till kvinnor som just avslutat ett missbruk. Besökarna är med och utformar verksamheten genom månatliga möten där man tillsammans med personalen, som alla har ett avslutat missbruk bakom sig, beslutar om inriktning och aktiviteter. Qvinnoqulan har inget program utan formar sig helt efter besökarnas aktuella behov. Att man inte har ett program och att man inte vill "behandla" besökarna utan istället möta dem där de är just nu är en av anledningarna till att verksamheten fungerar så bra som den gör.

Denna insikt gör att vi kommer att erbjuda KOMET som en möjlighet. Det är självklart inget tvång att genomgå en KOMET -kurs för att delta i verksamheten eller projektet.

De insatser vi gör inom ramen för detta projekt nu kan komma att spela en stor roll i framtiden. Det kommer dock vara svårt att se några omedelbara effekter vad gäller prevention hos barnen. Det borde dock inte råda någon tvekan om det förebyggande i att stötta före detta missbrukande kvinnors föräldraskap.

Budget

Löner, arvoden

1 tjänst, heltid	293 385
minus lönebidrag	226 051
Summa:	67 334
Externa föreläsare	20 000

Övrigt

Del i hyra av lokal	50 000
Kurser i KOMET 2 st. á 20 000	40 000
Resor	5 000
PR-material	5 000
Revision	5 000
.....	
Summa:	192 334

RFHL Stockholm ansöker tillsammans med Stockholms stad genom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen om medel, 95 000 kronor, för drogpreventivt arbete från Länsstyrelsen i Stockholm.

Stockholm den 15 februari 2010

För RFHL Stockholm/Qvinnoqulan

.....
Annika Öberg, verksamhetsledare

.....
Therece Teir, verksamhetsledare